

Van	Het college van burgemeester en wethouders
Aan	De gemeenteraad
Datum B&W vergadering	
Zaaknummer	52244
Portefeuillehouder	de heer mr. A.H.J.J. Luijten, wethouder
Onderwerp	Beleidsregel zonne-energiesystemen op erfgoed

1. Kennisnemen van

Het besluit van het college om de ontwerp-Beleidsregel zonne-energiesystemen op erfgoed in de gemeente Gooise Meren 2022 vast te stellen en deze te laten toetsen door belanghebbenden.

2. Inleiding

Als gemeente hebben we ambities op het gebied van duurzaamheid en klimaat. Daarnaast koesteren we het aanwezige erfgoed en willen we hiermee op een zorgvuldige en toekomstgerichte manier omgaan. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat ook monumenten een substantiële bijdrage zullen leveren aan de energiebesparing en schone energieopwekking.

De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) heeft in 2020 een advieslijn uitgebracht. Deze houdt in dat het wel of niet zichtbaar zijn van zonnepanelen op rijksmonumenten niet langer een beslissend criterium is, maar wel de mate waarin het beeld van het monument eventueel wordt verstoord. Op grond van onze Welstandsnota mogen zonnepanelen in beschermde gezichten niet nadrukkelijk zichtbaar vanuit de openbare ruimte en op monumenten niet zichtbaar vanuit de openbare ruimte (op straatniveau) worden geplaatst. Om toepassing van de advieslijn van het rijk binnen Gooise Meren mogelijk te maken voor alle beschermingsvormen van monumenten, voor beeldbepalende panden en voor niet-monumenten in beschermde stads- en dorpsgezichten, ontwikkelen we een beleidsregel. Deze beleidsregel vormt een aanvulling op en ontheffing van de Welstandsnota Gooise Meren 2019.

Omdat de beleidsregel een inhoudelijke wijziging van de Welstandsnota betreft, wordt een raadsvoorstel voorbereid dat u te zijner tijd wordt voorgelegd.

3. Kernboodschap

De beleidsregel draagt zowel bij aan de instandhouding van erfgoed als aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving in het kader van de energietransitie
In de Erfgoedvisie is de ambitie opgenomen om een plan van aanpak voor verduurzaming van monumenten, beeldbepalende panden en gebouwen binnen beschermde stads- en dorpsgezichten te maken, met behoud van de cultuurhistorische kwaliteit. De beleidsregel voor verruiming van mogelijkheden voor plaatsing van zonnepanelen op erfgoed is daarbij een eerste stap. Ook andere verduurzamingsmaatregelen voor erfgoed kunnen op termijn onderzocht worden.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat ook monumenten een substantiële bijdrage zullen leveren aan de energiebesparing en schone energieopwekking. Ook bouwt het voorstel voort op de in 2021 aangenomen motie M21-66 over de RES 1.0, waarin onder meer wordt opgeroepen te

inventariseren welke dilemma's de regelgeving oplevert voort bewoners van monumenten en/of in beschermde dorps- of stadsgezichten die hun woning willen verduurzamen.

De beleidsregel komt tegemoet aan ambities in de Omgevingswet

De Omgevingswet streeft naar minder en overzichtelijke regels en een betere dienstverlening. De te ontwikkelen beleidsregel kan straks worden opgenomen in het Omgevingsplan.

De beleidsregel sluit aan bij de advieslijn van de RCE en gaat een stapje verder

Voor het ontwerpen van de regel is de Advieslijn van de RCE van 27 mei 2020, 'Standpunt Zonnepanelen op rijksmonumenten', als uitgangspunt genomen. De daarin voorgestelde voorwaarden worden overgenomen in de beleidsregel. We gaan een stapje verder dan het Rijk door de beleidsregel niet alleen van toepassing te laten zijn op monumenten, maar tevens op niet monumentale panden in beschermde gezichten en op beeldbepalende panden die zijn beschermd op grond van het bestemmingsplan. Daarnaast worden andere panelen, zoals zonnecollectoren, niet op voorhand uitgesloten.

Consequenties

Draagvlak voor de beleidswijziging is van belang

Het aantal aanvragen voor een vergunning voor zonne-energiesystemen op erfgoed zal naar verwachting sterk gaan toenemen. Er zijn diverse casussen die onder de huidige regelgeving niet vergund kunnen worden. Hoewel naar verwachting veel eigenaren van panden de beleidswijziging zullen omarmen, is tijdens een bijeenkomst over zonnepanelen op erfgoed tijdens de Week van de Leefomgeving voor de Omgevingsvisie in november 2020, geconstateerd dat er ook inwoners zijn die liever geen zonnepanelen in het zicht zien op erfgoed. Met het oog op een zo breed mogelijk draagvlak is het van belang om de ontwerp-beleidsregel te toetsen via een participatietraject waarna de regel, indien nodig, kan worden aangepast.

Een zorgvuldig afgewogen ontwerp blijft een voorwaarde

Het in het zicht plaatsen van zonnepanelen op erfgoed heeft niet de voorkeur, maar als alternatieven (andere plaatsen op het erf of het dak, geen mogelijkheden op gebouwen in de omgeving, andere vormen van energie opwekken) ontbreken, is het in menig geval wel denkbaar indien het zorgvuldig wordt gedaan. Bovendien blijft de activiteit vallen onder de vergunningplicht. Het advies van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit & erfgoed (CRK&E) op de aangevraagde vergunning is leidend. Een van de voorwaarden voor een positief advies voor zonnepanelen zichtbaar vanuit de openbare ruimte is een zorgvuldig afgewogen ontwerp. Er kunnen nog altijd redenen zijn om toch negatief te adviseren.

4. Communicatie

Publieksgerichte participatie vindt plaats door een klankbordgroep in te stellen met daarin vertegenwoordigers van erfgoed- en duurzaamheidsorganisaties, erfgoedbewoners, architecten en buurtplatforms.

5. Vervolg

Het participatietraject gaat in april 2022 van start waarna de beleidsregel mogelijk wordt aangepast. De planning is dat u in juli een voorstel ontvangt omtrent de definitieve inhoud van de beleidsregel en dat de gemeenteraad de beleidsregel nog dit jaar kan vaststellen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

drs. E.M. Voorhorst,
Gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde,
Burgemeester